

АЛЕКС БОЛДИН
ИЗВИНЯВАЙ, БРАТЛЕ!

chitanka.info

Дъждът не спираше да вали вече цял час. Средата на февруари е и би трябвало да го обърне на сняг, но тая година нещата с климата нещо се объркаха. Гледах през запотените прозорци на кафенето и ми бе някак чоглаво, тъжно и потиснато.

— Вероятно през нощта ще падне сняг — каза моят приятел Дончо, вдигна бавно порцелановата чашка с изстиналото вече кафе и отпи една дълга глътка. Настроението и при него бе отчайващо потиснато. Винаги ведрата му усмивка бе изчезнала от лицето. Очите му бяха тъжни и замислени. Кой знае какво го терзаеше, проблемите около възрастната му майка, счупеният автомобил или предстоящата операция на болната му дъщеря. Не са леки такива мисли, съвсем не са леки.

— Наборе, случвало ли ти се е приятел да те краде, а ти да не му се разсърдиш? — опита се да завърже все пак някакъв разговор той.

— Едва ли! Аз съм от тия, дето не прощават кражбата, дори и от приятел.

— Ще ти разкажа една история. Сигурен съм, че след като я чуеш, ще промениш мнението си.

— Тя, кражбата, е нещо много лошо, а когато ти я сервира приятел, не можеш да останеш равнодушен.

— Слушай само, после ще коментираш... — и той започна да разказва бавно, бъркайки машинално с малката лъжичка в почти празната чашка с изстинало кафе.

— Душице, я донеси по още едно от същото за мен и набора — подсетих аз дребничката сервитьорка. Тя се врътна пъргаво и след малко двете изящни порцеланови чашки кацнаха на масата.

— Благодаря! Но тоя път аз ще черпя — вметна Дончо. — Слушай сега...

Беше доста отдавна, може би преди двайсетина години. Имах един комшия, много добър приятел. Николайчо му бе името. На мравката път сторваше, както се казва. Тих, скромн и добър човек беше. Работеше в чугунолеярния комбинат на смени и винаги изглеждаше изнурен и скапан. Не е леко да си леяр. Преумората при тая професия е всекидневна и постоянна.

Имаше един-единствен син и една откачена жена. Често се събирахме у дома. Канех го по празници, хапвахме пийвахме, знаеш го как е при комшии и приятели.

От гроздето на моето старо лозе всяка есен си правя домашно вино. Варя и ракия. От десетина години насам пазя хубаво бутилирано винце от няколко сорта. Като заесени си сипвам новата реколта в два осемдесетлитрови бели бидона. Държа ги долу, в мазето. Понеже нямам крадливи съседи, не го заключвам. До виното съм сложил по-малък бидон с кисело зеле. Всичките ми зимнини са на едно място.

Понякога слизахме с приятеля до бидоните с домашното вино и си точехме и пиехме там, на спокойствие от домашните. Беше ни по-сладко така. Той познаваше цялата ми подредба, виждаше, че не заключвам, но не посягаше на нищо. Имахме си доверие.

Не зная как се случи, но през една есен момчето му го блъсна автомобил. Рани го тежко и то, за няма и седмица, почина.

Много страшно е да изгубиш единствено дете, наборе! Да не дава Господ никому! С моя комшия стана нещо лошо. Вероятно и жена му повлия, но за няколко месеца се промени.

Ходеше и си говореше сам. Пропи се, но много зле. Прибирал съм го от улицата, пиян на дърво. Водех го да преспи у нас. Разбрах, че са го уволнили и от работа. Ходеше като някакъв лунатик, не се бръснеше, отслабна. Промени се много тоя човек.

Една нощ ме събуди някакъв шум. Казах на жената: „Слушай ма, Венче, май има някакъв пор в мазето. Събаря бурканите и драци по стените. Страхувам се, че може да издуши кокошките. Дали да сляза и да проверя?“ — „Какво ще слизаш, я виж кое време е? Утре ще идем да видим и ако има пор, ще заложим капан. Спи сега...“

Послушах я. На сутринта слязохме в мазето и какво да видим... Бурканите със зимнината бяха съборени и изпочупени. Бидонът с киселото зеле беше изпразнен наполовина. Имаше разлят сок и пред него, но беше малко. Бидонът с виното беше непокътнат.

Стана ми много чудно, защото съдържанието на счупените консерви с месо беше цяло, а зелевият сок го нямаше. Поровете не пият зелев сок, а ядат месо, нали? Какъв ли е бил тоя пор? И жената се чуди, цъка и не може да си го обясни.

Както и да е. Направихме нова саламура и доляхме зелевия бидон.

След няколко дни през една нощ пак чух в сън да се трополи в мазето. Тоя път грабнах манарчето, взех фенера и тръгнах сам, за да проверя каква е причината. Не позволих на жена ми да слиза с мен.

Ако е влязъл някой крадец, исках да го хвана сам, хей с тия две ръце и да му извия врата.

Тъкмо слизах по стъпалата и видях вратата да се отваря и Николайчо, моят съсед, да излиза оттам с една кофа. Беше я напълнил догоре с вино. Като ме видя и се стъписа. Ръцете му се разтрепериха от вълнение. Запелтечи, завайка се: „Извинявай, братле! Не исках да те будя и си влязох сам. Нямам пари, нямам стотинка за храна и пиене. Душата ми се свива за момчето. Трябва да пийна малко, че ще полудея. Извинявай много, братле!“

Изпусна кофата, разрева се, започна да ми целува ръцете. Трогателна гледка беше, наборе. Не бях го виждал такъв. Добре, че не взех жената с мен. Реве той и нарежда: „Ще ти го върна всичкото, дето съм взел, само ми дай да пийна малко, че ще полудея...“ Прегърнах го, просълзих се и аз. Не знаех как да го успокоя. Не ми беше до виното. Сърцето ми се късаше, като го гледах.

Взех кофата от ръцете му, върнах виното в бидона, после му дадох две бутилки от онова отлежалото и два буркана със свинско. Изпратих го до тях, а той продължаваше да ми целува ръцете и да плаче.

Не казах на жената. Защо да я тревожа? Човекът бе влизал през оная нощ, когато го чухме. В тъмнината бе объркал бидоните и вместо вино, беше наточил от зелевия сок. Сега обаче бе улучил винения бидон, но го хванах на място. Простих му от сърце. На такива хора се прощава.

Минаха няколко дни. Един ден някой позвъни на входната врата. Беше Николайчо. Носеше под мишница нещо увито в амбалажна хартия. Беше доста тежко. Подаде ми го и каза: „Извинявай пак, братле! Никога повече няма да се повтори! Ти ме познаваш. Направих го, защото ми стана много тъжно за момчето. Не можах да се сдържа...“ — „Какво ми носиш, Николайчо?“ — „Това са крака за масичка, от чугун. Сам съм ги излял, за теб... Направи си от тях хубава масичка, за да ме помниш. Нямам какво друго да ти дам. Прибраха ме за няколко месеца на работа, но после пак ме уволниха. Сигурно е заради пиенето. Не мога да не пия, щом се сетя за момчето...“

Нямаше как да му откажа. Взех краката и си направих една хубава масичка. Сложих я в двора, под асмата. Още е там. Колкото пъти я погледна и се сещам за Николайчо...

— Защо да се сещаш, къде е той сега? — попитах с едно тягостно предчувствие.

— Ами, отиде си човека. Не можа да издържи на мъката за изгубения син. Една сутрин го намериха обесен. Сам си бе сложил край на живота. А жена му... май откачи напълно и се запиля някъде по психиатриите.

Тъжна история, приятел! Да не дава Господ никому! Аз какво ти казвам. Има крадци, на които не можеш да гониш гарез. Крадат от безизходица, крадат от мъка, а после съвестта ги мачка до болка.

Дончо замълча. Допи изстиналото кафе и махна на дребната сервитьорка. Тя припна, наближи ни и като видя киселите ни физиономии, също стана сериозна. Явно долови тъгата в настроението ни. Много добри психолози са тези сервитьорки.

Тръгнахме си. Отворихме външната врата. Вълна от студен въздух, примесен с капчици дъжд, ни блъсна в лицата.

— Нощес ще го обърне на сняг — изрече вяло Дончо.

— Време му е. Не е минал още февруари. А сега накъде си?

— Трябва да ида до един автомобилен майстор. Автомобилът не иска да запали. Много части му смених, но не върви. Ще ми хвъркне пенсията за тия ремонти. И автомобил да нямаш при тия времена.

— Какво им е на времената? Проблемът е, че вече сме пенсионери и парите не стигат дори за храна, та какво ли остава за поддържане на автомобил.

— Главата да ми счупи на мен човек. Колко пъти ме канеше Коста, моят приятел грък. „Ела, бе, ела бе, човек, при мен... Пари ще направиш и добре ще се пенсионираш...“ Канеше ме, но аз съм си твърдоглав и патриот. Ето ти сега патриотизъм!

— Късно е да се съжالياва. Не си единствения. Всички сме така. Има и още по-зле от нас... Виж например твоя съсед и приятел, Николайчо...

— Да, така е, но ме е яд. И двамата знаем, че младините ни отидоха в мъки и напразни надежди за по-хубав и по-смислен живот. Аз защо се нервирам, като видя оная мутра да говори по телевизията... Бие се в гърдите, хвали се и обещава, а народът ни мре от недоимък...

— Остави ти мутрата! Никой не е вечен. Ще го запомнят с хвалбите и измамите му.

— Така е.

Протегнах ръка. На меката ми влажна длан падна първата мокра снежинка. Не се задържа за дълго, стопи се и се превърна в бистра водна капчица. Погледнах нагоре в сивото, мрачно небе. Дъждът беше спрял. Бели, чисти снежинки се рееха във въздуха, танцуваха нагоре-надолу, после падаха отмалели в мътните локви.

Шумно ято врабци прехвъркна между оголелите клони на старите чинари. Цвърчаха и се гушеха един до друг. И те вероятно си имаха някакъв свой проблем. Навярно бяха гладни.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.